

21.4.1989

Till arbetspensionsanstalterna

ÅTERSTÄENDE TID OCH LÖN FÖR ÅTERSTÄENDE TID

Regeringens propositioner till riksdagen med förslag till lagar om ändring av APL, KAPL, LFÖPL, FÖPL och SjöPL har ingått i cirkulär A 31/88 som bilaga och de vid presidentföredragning stadfästa lagtexterna i cirkulär A 1/89. Lagarna trädde i kraft 1.1.1989.

I detta cirkulär redogörs för sådana frågor som kommer att aktualiseras vid tillämpningen av lagändringarna.

Pensionsskyddscentralen har tidigare i bl.a. cirkulär 16/71, 27/78 och 18/81 utfärdat anvisningar om tillämpningen av sådana fall som gäller återstående tid. Anvisningarna i dessa cirkulär kompletteras här.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Tapio Karsikas

Ilkka Savoheimo

21.4.1989

ÅTERSTÅENDE TID OCH LÖN FÖR ÅTERSTÅENDE TID

Innehållsförteckning	Sida
1 DET HUVUDSAKLIGA INNEHålLET I LAGÄNDRINGARNA	3
2 DAGPENNINGAR ENLIGT SJUKFÖRSÅKRINGSLAGEN OCH ÅTERSTÅENDE TID	4
2.1 Nytt stadgande	4
2.2 Andra ersättningar som jämfställs med dagpenningen enligt SFL	5
2.3 Tillämpningsområde	6
2.4 Ikraftträdande	6
3 HUR RÄTTEN TILL ÅTERSTÅENDE TID BESTÄMS	7
3.1 Hur återstående tid ansluts till en anställning	7
3.2 Rätt till återstående tid på grund av KAPL-löner	8
3.3 Rätt till återstående tid på grund av KoPL-förtjänster	9
3.4 Rätt till återstående tid på grund av samtidiga anställningar	10
3.5 Rätt till ålderspension med återstående tid	12
3.6 Hur rätten till återstående tid bestäms inom den offentliga sektorn	13
3.7 Ikraftträdande	13
4 LÖN FÖR ÅTERSTÅENDE TID PÅ GRUND AV KORTA APL-ARBETSFÖRHÅLLANDEN (S.K. UTJÄMNINGSLÖN)	13
4.1 Beräkning av utjämningslönen	13
4.2 Nytt pensionsfall (6 § 4 mom. APL)	17
4.3 Justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning	17
4.4 Ikraftträdande	18
5 BERÄKNING AV KAPL-LÖN FÖR ÅTERSTÅENDE TID	18
6 FASTSTÄLLANDE AV LFÖPL-ARBETSINKOMST FÖR ÅTERSTÅENDE TID .	20
7 TEKNISKT AVBRYTANDE AV FÖPL-VERKSAMHET	23
7.1 Förutsättningarna för tekniskt avbrytande	23
7.2 Beräkning av pensionen	24
7.3 Återkallande av tekniskt avbrytande	24
7.4 Ikraftträdande	25
8 ÄNDRINGARNAS INVERKAN PÅ SAMORDNINGSGRUNDEN	25
9 TILL ARBETSLÖSHETSTILLÄGG BERÄTTIGANDE ARBETSLÖSHETSTID ..	26
BILAGOR:	
Bilaga 1	
Bilaga 2	

21.4.1989

1

DET HUVUDSAKLIGA INNEHÅLLET I LAGÄNDRINGARNA

I 6 § 3 mom. APL intogs ett stadgande enligt vilket sådana dagar för vilka arbetstagaren under de tre sista åren närmast före arbetsoförmågans inträde har uppburit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (SFL) inte räknas med i efterkarenstiden om 360 dagar, om arbetstagaren har meddelat om sådana dagar. Ej heller beaktas sådana dagar för vilka dagpenning skulle ha utbetalts, om arbetstagaren inte hade uppburit sådan i 27 § 1 mom. SFL avsedd motsvarande ersättning som enligt någon annan lag utbetalas på grund av arbetsoförmåga förorsakad av sjukdom, lyte eller skada. Motsvarande ändring har också intagits i 7 § KAPL.

6 § 3 mom. APL ändrades också så, att återstående tid i regel numera ansluts till en anställning som har fortgått minst sex månader, mot fyra månader tidigare. I lagen om statens pensioner (StPL), lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (KTAPL) och pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KyPL) har motsvarande ändring ännu inte gjorts. Vid beräkning av den offentliga sektorns pensioner skall återstående tid alltså i regel anslutas till en anställning som fortgått minst fyra månader.

Ansluts återstående tid till en anställning som har fortgått kortare tid än sex månader, räknas lönen för den återstående tiden ut såsom en s.k. utjämningslön enligt ett nytt 7 § 3 mom. APL.

Räknesättet för lönen för den återstående tiden har också ändrats i KAPL. Om den återstående tiden endast bestäms enligt KAPL, tas sådana löner som under KAPL-försäkringsåret har förtjänats i ett APL-arbetsförhållande i betraktande, när KAPL-medellönen räknas ut (7 § 1 mom. KAPL).

I LFÖPL har räknesättet för den arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen för den återstående tiden ändrats (8 § 8 mom. LFÖPL). Enligt det nya stadgandet beräknas sådan arbetsinkomst utgående från arbetsinkomsterna för de 4 - 8 år som närmast föregått arbetsoförmågans inträde.

Också det sätt på vilket FÖPL-pensionen fastställs har ändrats (7 § 3 mom. FÖPL). Enligt det nya stadgandet kan FÖPL-verksamheten avbrytas, dvs. indelas i särskilda perioder för fastställande av pensionen, om arbetsinkomstens belopp har ändrats väsentligt.

21.4.1989

Därtill har en ändring gjorts i det sätt på vilket sådan arbetslöshetstid som berättigar till arbetslöshetstillägg bestäms. (7 b § 4 mom. APL).

2

DAGPENNINGAR ENLIGT SJUKFÖRSÄKRINGSLAGEN OCH ÅTERSTÅENDE TID

För att arbetstagaren skall beviljas heleffektiv pension skall hans sista anställning ha upphört under den efterkarenstid som avses i 6 § 3 mom. APL. När denna efterkarenstid om 360 dagar beräknas, beaktas varken sådana dagar under vilka arbetstagaren har uppburit arbetslöshetsdagpenning eller sådana under vilka han har tagit ut studieledighet. Dessutom kvarstår en kvinnlig arbetstagares rätt till återstående tid i högst nio års tid, om hon under hela denna tid har vårdat sitt eget, under treåriga barn.

Tidigare räknades sådana dagar för vilka arbetstagaren på grund av arbetsoförmåga uppburit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen med i de 360 dagar som utgör efterkarenstiden. Det kan i praktiken ha hänt, att till exempel en arbetslöshetspension har blivit fribrevspension till följd av att arbetstagaren under en tid efter anställningens upphörande uppburit dagpenning från sjukförsäkringen och därför dröjt med att anmäla sig till Arbetskraftsbyrån som arbetslös arbetssökande.

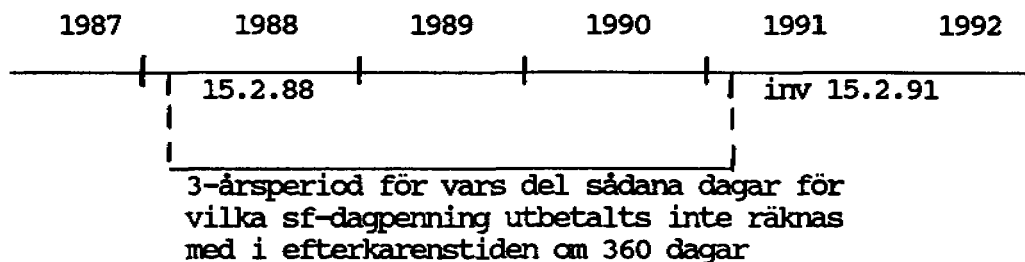
2.1

Nytt stadgande

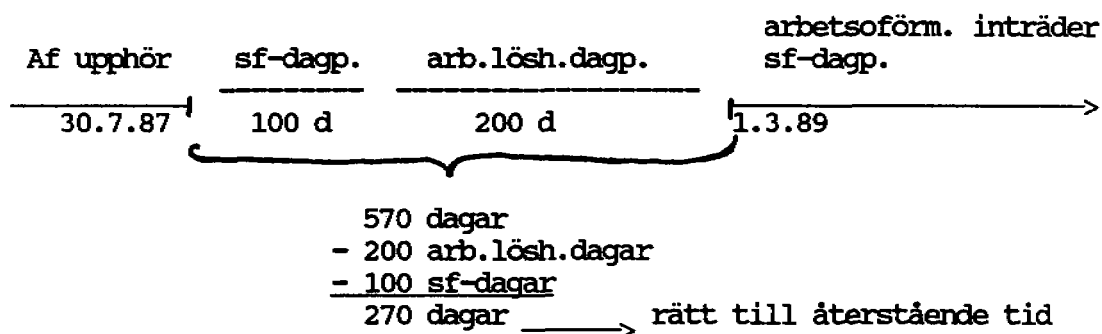
För att rätta till missförhållandet har 6 § 3 mom. APL ändrats. Enligt det nya stadgandet skall sådana dagar för vilka arbetstagaren under de tre sista åren närmast före pensionsfallet har uppburit dagpenning enligt sjukförsäkringslagen inte räknas med i efterkarenstiden, liksom inte heller sådana dagar för vilka dagpenning skulle ha utbetalts, om arbetstagaren inte hade mottagit ersättning på grund av arbetsoförmåga enligt någon annan lag (s.k. primär ersättning).

21.4.1989

Exempel 1

Exempel 2

Af = arbetsförhållande (här och i fortsättningen)

Utgångspunkten är, att pensionssökanden i sin pensionsansökan anmäler till pensionsanstalten vilka ersättningar han har uppburit. Pensionsanstalten skall härefter utreda för vilka dagar arbetstagaren har mottagit sjukdagpenning eller annan motsvarande ersättning, om återstående tid inte annars ansluter sig till pensionen. Pensionsanstalten skall även på eget initiativ utreda, huruvida arbetstagaren har uppburit sjukdagpenning eller annan motsvarande ersättning, om det t.ex. av pensionsansökningshandlingarna framgår, att det finns anledning till en sådan utredning och om pensionen annars beviljas som fribrevspension.

2.2

Andra ersättningar som jämföras med dagpenningen enligt SFL

Med dagpenningen enligt SFL jämföras sådan ersättning enligt annan lag som har utbetalts på grund av full arbetsförmåga. En förteckning över de lagar med stöd av vilka sådan ersättning som jämföras med

21.4.1989

dagpenningen enligt SFL utges är bifogad detta cirkulär (bilaga 1).

Den som uppbär någon primär ersättning ansöker likväl inte alltid om dagpenning enligt SFL. Det kan därför i vissa fall vara oklart, om ersättningen enligt annan lag har utbetalts på grund av full arbetsoförmåga och om ersättningstagaren hade haft rätt till dagpenning enligt SFL. I sådana fall kan pensionsanstalten be Folkpensionsanstaltens lokalbyrå om utlåtande i saken.

Om enligt annan lag utgiven ersättning jämföras med dagpenningen enligt SFL, beaktas endast sådana ersättningsdagar för vilka dagpenning enligt SFL skulle ha utbetalts. Om utbetalningen av ersättningen inte är förbunden med en självrisktid, dras självrisktiden enligt SFL av från ersättningsdagarna. Därtill beaktas endast sådan i annan lag avsedd ersättning som utbetalts för vardagar.

Dagpenning enligt SFL utbetalas efter utgången av självrisktiden till sådan 16 - 64-åring som till följd av sjukdom är oförmögen att utföra sitt sedvanliga eller annat därmed nära jämförbart arbete.

Självrisktiden är lika med insjukningsdagen plus de sju närmast följande vardagarna. Även lördagar räknas som vardagar. Om arbetsoförmåga på grund av samma sjukdom inträder inom 30 dagar från den dag då den försäkrade senast uppbar dagpenning enligt SFL, tillämpas ingen ny självrisktid.

Den som har uppburit dagpenning enligt SFL för 300 dagar måste ha varit arbetsför i minst ett års tid för att på nytt kunna få dagpenning på grund av samma sjukdom. När det är en ny sjukdom som förorsakar arbetsoförmågan, gäller denna tidsgräns inte.

2.3 Tillämpningsområde

Denna ändring gäller alla pensionsslag.

Motsvarande ändring har också gjorts i 7 § KAPL och 12 § SjöPL. Genom hänvisningsstadganden tillämpas ändringen också vid fastställande av pension enligt KoPL, FöPL och LFöPL.

2.4 Ikraftträdande

Ändringen trädde i kraft 1.1.1989 och gäller sådana pensionsfall som har inträffat 1.1.1989 eller senare. Sålunda kan också sådana dagpenningar som utbetalts för tiden före lagens ikraftträdande förlänga efterkarenstiden.

21.4.1989

Det må noteras, att i fråga om ålderspension anses pensionsfallet inträffa i och med uppnåendet av pensionsåldern.

3

HUR RÄTTEN TILL ÅTERSTÅENDE TID BESTÄMS

Tidigare anslöts återstående anställningstid i regel till en anställning som fortgått minst fyra månader. 6 § 3 mom. APL har ändrats så, att återstående tid i regel ansluts till en anställning som fortgått minst sex månader. Avsikten med ändringen är att få pensionsskyddet för den återstående tiden att bättre än tidigare motsvara arbetstagarens lönenivå före pensionsfallet.

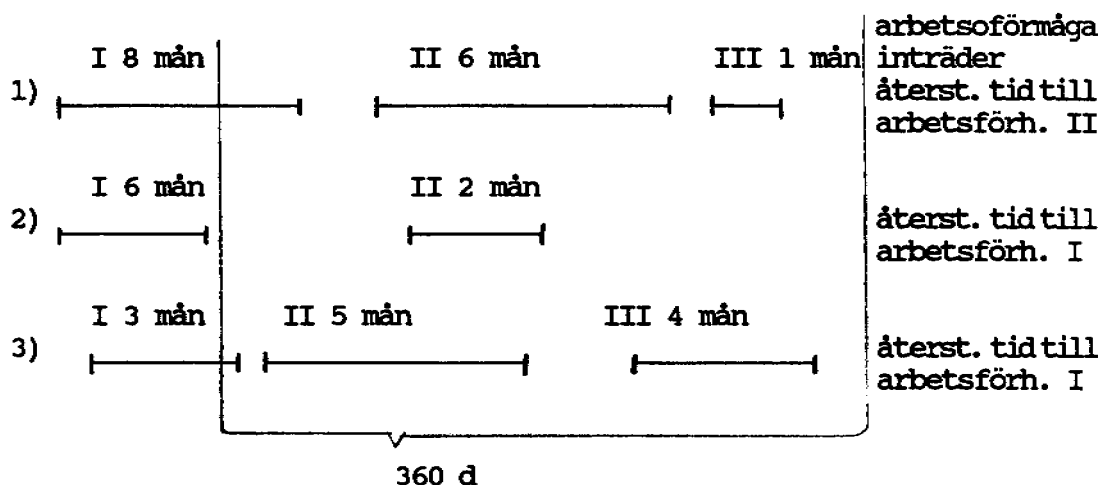
I FÖPL och LFÖPL bestäms rätten till återstående tid på motsvarande sätt som i APL.

3.1

Hur återstående tid ansluts till en anställning

Huvudregeln är den, att återstående anställningstid ansluts till den sista anställningen som fortgått minst sex månader. Om ingen av arbetstagarens anställningar under den i 6 § 3 mom. APL avsedda efterkarenstiden har fortgått minst sex månader, hänför sig rätten till återstående anställningstid liksom hittills till den äldsta anställningen under efterkarenstiden (s.k. flottörsstadgande).

På motsvarande sätt kan återstående tid också hänföra sig till en period av företagaverksamhet som varit kortare än 6 månader.

21.4.1989

Rätten till återstående tid på grund av ett arbetsförhållande eller en period av företagaverksamhet upphör, om arbetstagaren får rätt till återstående tid på grund av ett nytt APL-arbetsförhållande eller en ny period av företagaverksamhet som fortgått minst sex månader. Rätten till återstående tid upphör likaså, om arbetstagaren efter att arbetsförhållandet har upphört har förtjänat gränsbeloppet i KAPL eller i KoPL och därigenom får rätt till återstående tid enligt KAPL eller KoPL.

3.2

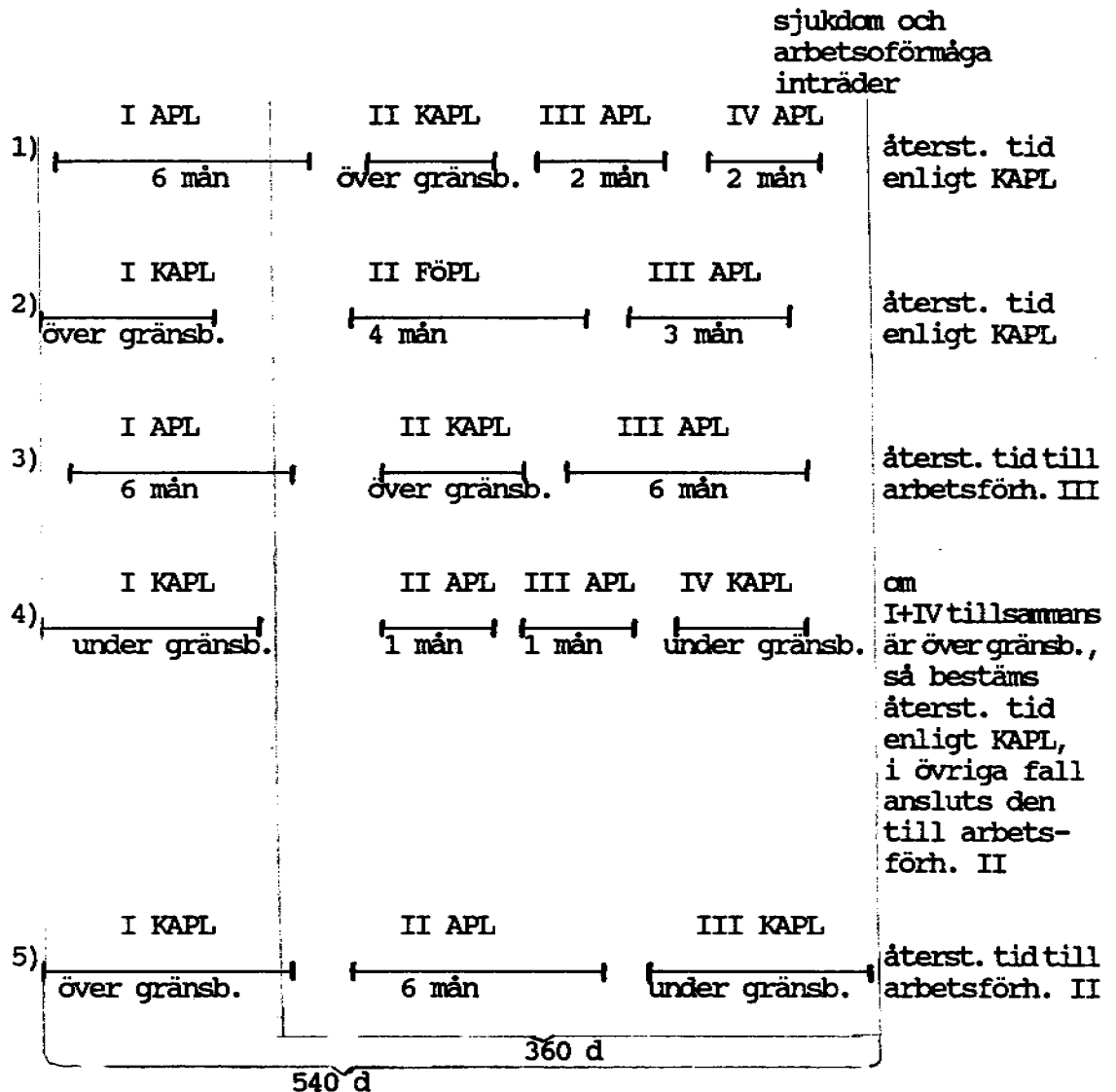
Rätt till återstående tid på grund av KAPL-löner

Rätt till återstående tid enligt KAPL uppkommer för en arbetstagare vars löner av KAPL-arbete under den period om 540 dagar som avses i 7 § 1 mom. KAPL har uppgått till minst gränsbeloppet i samma paragraf (övre gränsbeloppet, 800 mk ind. 100).

Rätten till återstående tid på grund av KAPL-löner upphör, om personen i fråga senare har varit anställd i ett APL-arbetsförhållande som fortgått minst sex månader eller bedrivit företagaverksamhet i minst sex månaders tid. På motsvarande sätt upphör sådan rätt till återstående tid som uppkommit på grund av ett APL-arbetsförhållande eller på grund av FöPL eller LFöPL, om personen senare har förtjänat KAPL-löner till minst gränsbeloppet i 7 § 1 mom. KAPL.

Om det till följd av KAPL-löner inte har varit möjligt att bestämma den återstående tiden enligt APL, ersätts KAPL-medellönen med den pensionsgrundande lönen enligt APL, om denna är större (7 § 5 mom. KAPL). På motsvarande sätt ersätts KAPL-medellönen med den arbetsinkomst som utgör grunden för LFöPL- eller FöPL-pensionen för den återstående tiden, om det till följd av KAPL-löner inte har varit möjligt att bestämma den återstående tiden enligt LFöPL eller FöPL.

21.4.1989

3.3

Rätt till återstående tid på grund av KoPL-förtjänster

En arbetstagare har rätt till heffektiv invalidpension med stöd av KoPL, om hans förtjänster av KoPL-arbete uppgått till minst 540 mk (ind. 142) under det år då arbetsförmågan inträtt, eller om det från utgången av det kalenderår, under vilket arbetstagarens KoPL-förtjänster har uppgått till gränobeloppet, fram till arbetsförmågans inträde inte har hunnit förflyta 360 dagar, varom stadgas i 6 § 3 mom. APL.

Arbetstagarens rätt till återstående tid enligt KoPL upphör, om han efter det kalenderåret under vilket han haft KoPL-förtjänster får rätt till återstående tid på grund av ett arbetsförhållande eller en period av företagarverksamhet som fortgått

21.4.1989

minst sex månader, eller om han efter utgången av det s.k. KoPL-kalenderåret förtjänar gränsbeloppet i 7 § 1 mom. KAPL.

3.4

Rätt till återstående tid på grund av samtidiga anställningar

En arbetstagare får rätt till återstående tid på grund av två eller flera anställningar eller perioder av företagaverksamhet om dessa har pågått samtidigt under minst sex månaders tid.

Om arbetstagaren samtidigt som han är anställd i ett minst sex månader långt APL-arbetsförhållande förtjänar KAPL-löner som uppgår till gränsbeloppet i 7 § 1 mom. KAPL, uppkommer för honom rätt till återstående tid på grund av både APL-arbetsförhållandet och KAPL-lönerna. På motsvarande sätt uppkommer rätt till återstående tid på grund av FöPL-verksamhet och samtidigt intjänade KAPL-löner.

Om arbetstagaren under ett kalenderår förtjänar gränsbeloppet i KoPL och under samma kalenderår är anställd i ett APL-arbetsförhållande som fortgår minst sex månader, bedriver företagaverksamhet i minst sex månaders tid eller förtjänar gränsbeloppet i 7 § 1 mom. KAPL, får han rätt till återstående tid på grund av både KoPL och det andra samtidiga förvärvsarbetet.

Om arbetstagaren samtidigt med LFöPL-verksamhet som fortgått minst sex månader har förtjänat det s.k. lägre gränsbeloppet i KAPL, 200 mk ind. 100, uppkommer för honom enligt 7 § 4 mom. KAPL rätt till återstående tid på grund av både KAPL och LFöPL. (se exemplet på följande sida, punkt 6).

Rätten till återstående tid på grund av två eller flera arbetsförhållanden eller perioder av företagaverksamhet upphör, om den förvärvsarbetande efter att det samtidiga förvärvsarbetet har upphört får rätt till återstående tid på grund av ett nytt arbetsförhållande eller en ny period av företagaverksamhet eller genom intjänande av gränsbeloppet i KAPL eller KoPL. Det nya förvärvsarbetet har kunnat börja redan medan de samtidiga anställningarna resp. perioderna av företagaverksamhet pågår, såsom i exempel 4) nedan.

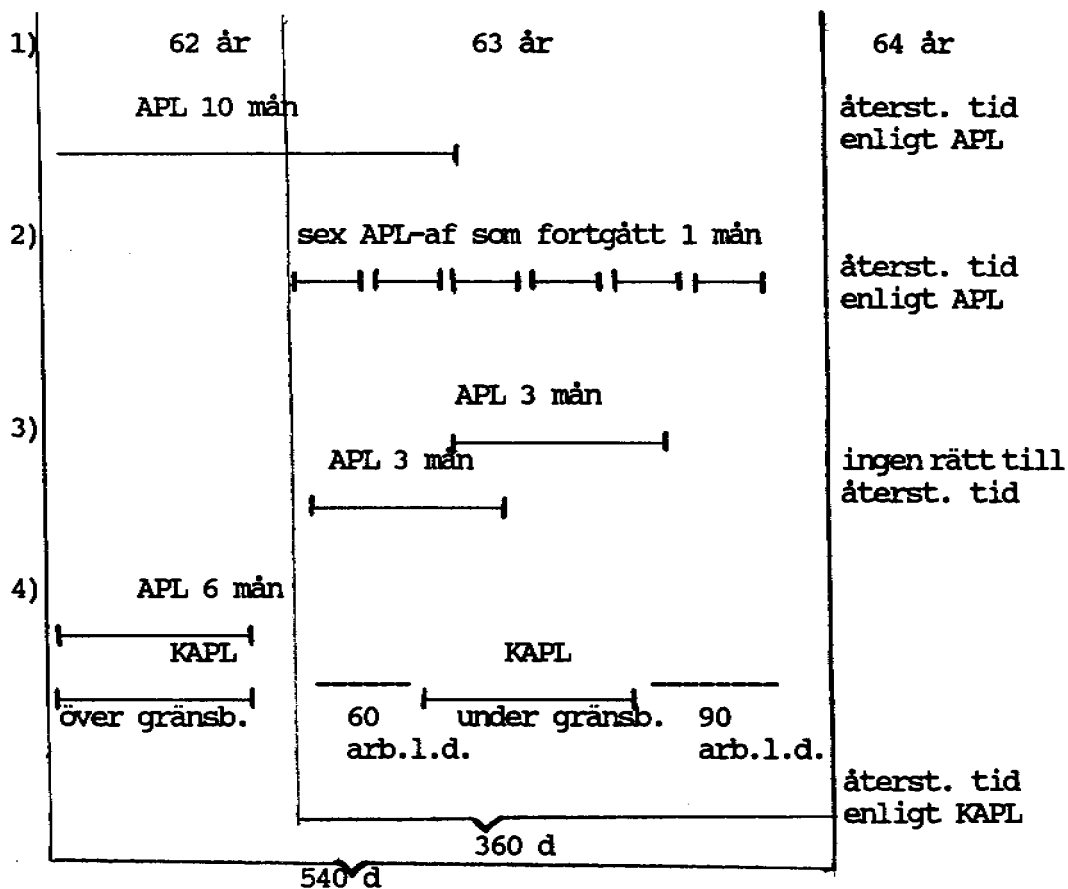
21.4.1989

3.5

Rätt till ålderspension med återstående tid

En arbetstagare får rätt till ålderspension med återstående tid, om han har varit anställd i ett APL-arbetsförhållande eller bedrivit företagarkerksamhet under minst sex månader det året då han fyllt 63 år. Sådan anställning som upphört under detta kalenderår beaktas i sin helhet från anställningens början.

Om arbetstagaren har rätt till ålderspension med återstående tid, skall den anställning eller period av företagarkerksamhet dit rätten till återstående tid ansluts bestämmas enligt 6 § 3 mom. APL. Under punkterna 3.1 - 3.4 och 3.6 redogörs för hur återstående tid ansluts till en anställning. Efterkarenstiden räknas retroaktivt från den sista dagen det året då arbetstagaren fyllt 63 år.

arb.l.d. = arbetslöshetsdagar

21.4.1989

3.6

Hur rätten till återstående tid bestäms inom den offentliga sektorn

I lagen om statens pensioner (StPL), lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (KTAPL) och pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KyPL) har ännu inga ändringar gjorts beträffande hur långt ett arbetsförhållande skall vara för att berättiga till återstående tid. Vid beräkning av den offentliga sektorns pensioner skall återstående tid alltså i regel anslutas till en anställning som fortgått minst fyra månader. I bilaga 2 redogörs närmare för vilka verkningar ändringen av 6 § 3 mom. APL har för den offentliga sektorns pensioner.

3.7

Ikraftträdande

Ändringen trädde i kraft 1.1.1989 och gäller sådana pensionsfall som inträffat 1.1.1989 eller senare.

Genom hänvisningsstadganden tillämpas ändringen i 6 § 3 mom. APL också vid fastställande av pension enligt FÖPL, LFÖPL och KoPL.

4

LÖN FÖR ÅTERSTÅENDE TID PÅ GRUND AV KORTA APL-ARBETSFÖRHÅLLANDEN
(S.K. UTJÄMNINGSLÖN)

När återstående tid ansluter sig till ett APL-arbetsförhållande som fortgått kortare tid än sex månader, skall den pensionsgrundande lönen för den återstående tiden beräknas enligt ett nytt 7 § 3 mom. APL. Denna utjämningslön räknas ut som det vägda medeltalet av de pensionsgrundande lönerna för flera anställningar som föregått pensionsfallet. Vid beräkning av utjämningslönen beaktas endast APL-arbetsförhållanden.

7 § 3 mom. APL tillämpas också vid beräkning av invalidpension för en arbetstagare under 23 år, om den återstående tiden ansluter sig till en anställning som fortgått kortare tid än sex månader.

Den pensionsgrundande lönen för intjänandetiden i korta APL-arbetsförhållanden fastställs såsom hittills.

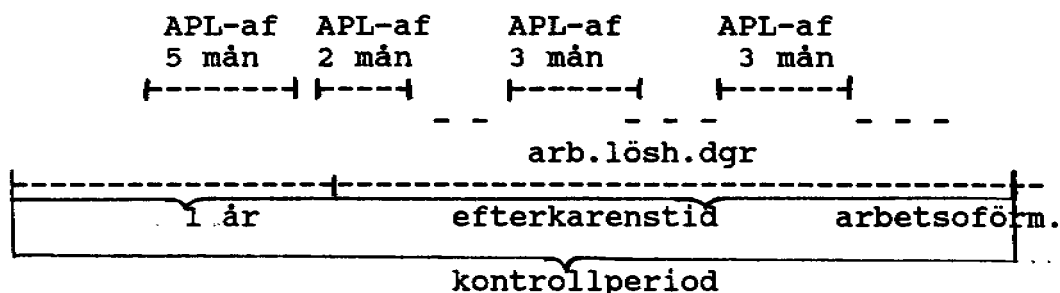
4.1

Beräkning av utjämningslönen

När lönen för den återstående tiden räknas ut, beaktas sådana APL-arbetsförhållanden som infaller under den s.k. kontrollperioden, dvs. under den i 6 § 3 mom. APL avsedda efterkarenstiden och året före denna. Efterkarenstiden räknas bakåt från

21.4.1989

pensionsfallet. Kontrollperioden är således i regel två år lång. Längre än två år blir kontrollperioden i sådana fall där de i 6 § 3 mom. APL avsedda 360 dagarna utökas med arbetslöshetsdagar, studieledighet eller dagpenningar enligt SFL, med annan motsvarande ersättning eller, i fråga om kvinnlig arbetstagare, med sådan tid som hon hemma har vårdat sitt eget barn under tre år. Kontrollperioden kan också utsträcka sig till tiden före den pensionsökandes 23-årsdag.

För beräkning av utjämningslönen beaktas högst 12 månader sådan anställningstid som infaller under kontrollperioden. Anställningarna beaktas i hela månader retroaktivt före pensionsfallet i ordning från den senaste till den äldsta.

De sammanlagda pensionsgrundande lönerna erhålls på så sätt, att för varje medräknad anställning eller del av anställning multipliceras anställningstiden angiven i månader med den pensionsgrundande lönen, varefter summorna adderas.

Utjämningslönen är lika med de ovan nämnda sammanlagda pensionsgrundande lönerna dividerade med antalet anställningsmånader.

När det är fråga om samtida anställningar som medtagits för beräkning av utjämningslönen, utelämnas av den anställning som upphört tidigare de hela månader under vilka anställningen har fortgått samtidigt med en annan anställning som har upphört senare. Den tid som anställningarna har fortgått samtidigt räknas ut med en månads noggrannhet, varför samtidighet som inte varat en månad inte inverkar på beräkningen av utjämningslönen. De samtida perioderna dras likväl inte av, när de pensionsgrundande lönerna sammanräknas. Härigenom blir hela den sammanlagda lönen för de samtida anställningarna beaktad.

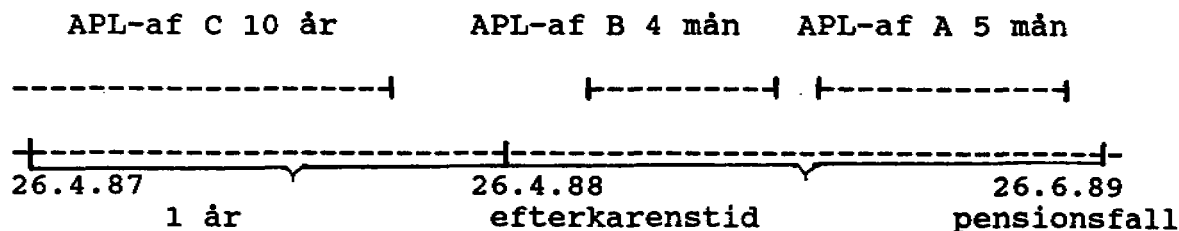
21.4.1989

Exempel 1. Arbetstagarens anställningar under kontrollperioden har varit följande:

Pensionsgr. lön
1989 års index

APL-arbetsförhållande A 15.1.1989-25.6.1989 3 000 mk/mån
APL-arbetsförhållande B 1.8.1988-5.12.1988 2 000 mk/mån
APL-arbetsförhållande C 1.3.1978-28.2.1988 5 000 mk/mån

Arbetsoförmåga inträdde 26.6.1989. Arbetstagaren har uppburit arbetslöshetsdagpenning för 50 dagar år 1988 och för 10 dagar år 1989.

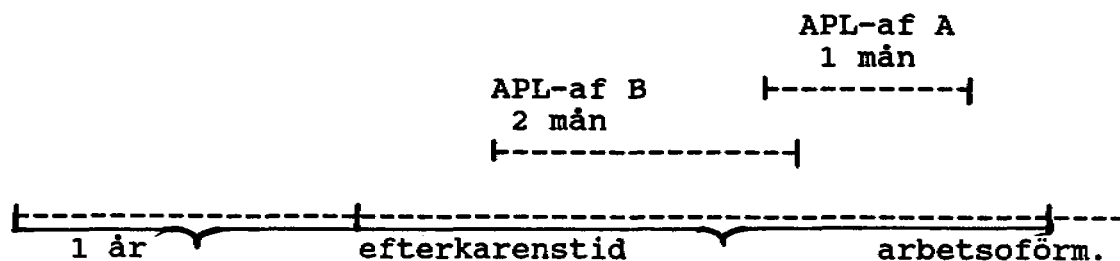
När utjämningslönen räknas ut, beaktas anställningarna A och B i sin helhet; den sammanlagda anställningstiden är 9 månader. Av anställning C beaktas endast de 3 månader som fattas från 12 månader och de däremot svarande inkomsterna.

Anställning A	5 x 3 000 =	15 000 mk
Anställning B	4 x 2 000 =	8 000 mk
Anställning C	3 x 5 000 =	15 000 mk
	--	-----
Sammanlagt	12 mån	38 000 mk

38 000
Utjämningslönen = $\frac{38\,000}{12}$ = 3 167 mk/mån

Exempel 2. Arbetstagaren har haft följande samtidiga anställningar:

Anställning A 1.2.1989-15.3.1989 5 500 mk/mån
Anställning B 15.12.1988-26.2.1989 6 500 mk/mån

21.4.1989

Då anställningarna har fortgått samtidigt kortare tid än en månad, inverkar samtidigheten inte på beräkningen av utjämningslönen.

Anställning A	1 x 5 500 =	5 500 mk
Anställning B	2 x 6 500 =	13 000 mk
	--	-----
Sammanlagt	3 mån	18 500 mk

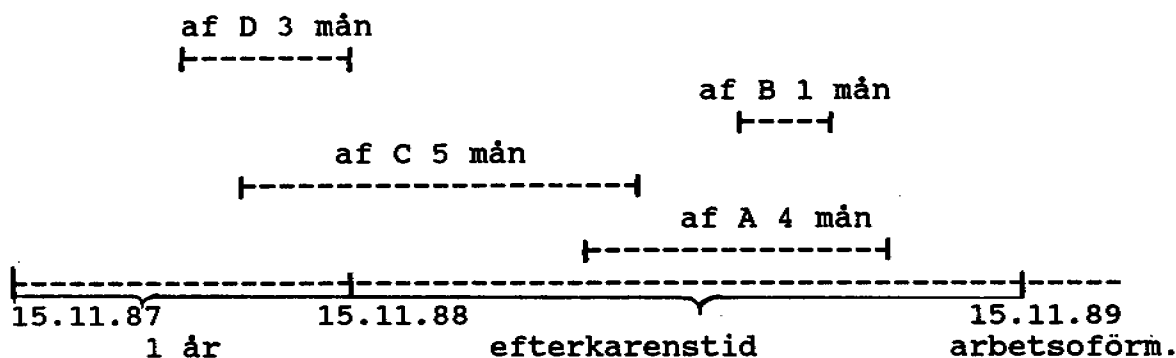
$$\text{Utjämningslönen:} = \frac{18\,500}{3} = 6\,166,67 \text{ mk/mån}$$

Exempel 3.

Arbetstagarens anställningar under kontrollperioden före pensionsfallet har varit följande:

	Pensionsgr. lön 1989 års index
Anställning A 20.2.1989-10.7.1989	2 000 mk/mån
Anställning B 10.5.1989-5.7.1989	5 000 mk/mån
Anställning C 20.9.1988-10.3.1989	4 000 mk/mån
Anställning D 10.8.1988-30.11.1988	7 000 mk/mån

Arbetsoförmåga inträder 15.11.1989.

När utjämningslönen räknas ut, beaktas anställningarna före pensionsfallet i ordningen från den senaste till den äldsta.

Anställningstid som skall beaktas i utjämningslönen:

Anställning A	4 mån (ingen samtidighet)	= 4 mån
Anställning B	1 mån - 1 mån samtidig	= 0 mån
Anställning C	5 mån - 0 mån samtidig	= 5 mån
Anställning D	3 mån - 2 mån samtidig	= 1 mån
	--	10 mån

21.4.1989

- anställning A har upphört senast, varför anställningstiden för A beaktas i sin helhet.
- anställning B har under hela anställningstiden varit samtidig med anställning A, varför ingen anställningstid beaktas av B.
- anställning C har varit samtidig med anställning A kortare tid än en månad, varför den samtidiga tiden inte dras av från anställningstiden för C.
- anställning D har varit samtidig med anställning C under två hela månader, varför 1 månad anställningstid beaktas av D.

De sammanräknade pensionsgrundande lönerna:

Anställning A	4 x 2 000 =	8 000 mk
Anställning B	1 x 5 000 =	5 000 mk
Anställning C	5 x 4 000 =	20 000 mk
Anställning D	3 x 7 000 =	21 000 mk

		54 000 mk

Vid sammanräkning av de pensionsgrundande lönerna beaktas den pensionsgrundande lönen för varje anställning också till den del anställningen varit samtidig med en annan anställning.

$$\text{Utjämningslönen} = \frac{54\,000}{10} = 5\,400 \text{ mk/mån}$$

4.2

Nytt pensionsfall (6 § 4 mom. APL)

Om arbetstagaren tidigare har uppburit invalidpension där den pensionsgrundande lönen för den återstående tiden har beräknats såsom en utjämningslön, betraktas denna utjämningslön också såsom den pensionsgrundande lönen för pensioneringstiden vid beräkning av en pension som beviljas på grund av ny arbetsoförmåga eller på grund av ålderdom.

4.3

Justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning

När utjämningslönen räknas ut, skall de beaktade pensionsgrundande lönerna för anställningarna vara beräknade enligt 7 § 1 mom. APL, även om den pensionsgrundande lönen för någon av anställningarna varit föremål för justering enligt prövning (med stöd av 7 § 2 mom. APL).

21.4.1989

4.4.

Ikraftträdande Stadgandet i 7 § 3 mom. APL trädde i kraft 1.1.1989 och gäller sådana pensionsfall som inträffat 1.1.1989 eller senare.

5

BERÄKNING AV KAPL-LÖN FÖR ÅTERSTÅENDE TID

Vid fastställande av pension enligt KAPL har lönen för den återstående tiden beräknats utgående från lönerna av KAPL-arbete och då grundat sig på lönerna för sådana arbetsår under vilka KAPL-lönerna har varit större än gränsbeloppet i 7 § 1 mom. KAPL (800 mk ind. 100). Det har ansetts, att KAPL-lönerna har intjänats under hela året, även om arbetstagaren under samma år har varit anställd i arbetsförhållanden som t.ex. omfattas av APL.

I 7 § 1 mom. KAPL har nu intagits ett stadgande enligt vilket KAPL-medellönen skall räknas ut så, att till KAPL-lönerna läggs lönen av sådant APL-arbete som utförts under samma år. Detta görs endast i sådana fall, där den återstående tiden uteslutande bestäms enligt KAPL.

Beräkning av KAPL-medellönen

Beloppet av den APL-lön som skall läggas till KAPL-lönerna erhålls genom multiplikation av den pensionsgrundande lönen för APL-arbetsförhållandet med sådan anställningstid som hänför sig till det ifrågavarande året. Tiden räknas ut med en dags noggrannhet. Till grund för beräkningen av den APL-lön som skall läggas till KAPL-lönerna tas den pensionsgrundande lönen. Om den pensionsgrundande lönen för den intjänade pensionen i APL-arbetsförhållandet har räknats ut enligt 7 § 2 mom. APL, skall denna pensionsgrundande lön också tas till grund vid beräkning av den APL-lön som skall läggas till KAPL-lönerna.

APL-lön läggs endast till KAPL-lönerna för sådana år under vilka arbetstagarens löner av KAPL-arbete har uppgått till minst gränsbeloppet i 7 § 1 mom. KAPL.

Till KAPL-lönerna läggs endast lönen för sådana anställningar som berättigar till pension enligt APL. Endast i det fall att sådana KAPL-löner som arbetstagaren förtjänat innan han fyllt 23 år beaktas vid beräkningen av KAPL-medellönen, läggs även lönerna för APL-arbetsförhållanden under samma år till KAPL-lönerna, fastän dessa arbetsförhållanden inte berättigar till fribrevspension enligt APL.

21.4.1989

Exempel

Arbetstagarens KAPL-löner har varit följande:
(alla markbelopp i beräkningen är angivna enligt
index 1387)

år	förtjänade KAPL-löner	KAPL + APL lönerna smlg beräkning av medellönen
1966	11 598,25	* 39 713,61
1970	46 493,51	* 100 343,75
1972	108 950,70	108 950,70
1986	55 328,08	55 328,24
1987	35 065,26	35 065,26
	-----	-----
	257 435,80	339 401,40

Under alla dessa år har KAPL-lönerna överstigit
det övre gränsbeloppet.

Arbetstagaren har dessutom varit anställd i följande
APL-arbetsförhållanden:

AF A 9.9.1966-21.7.1970 p.gr. lön 7 530,78

AF B 16.12.1970-27.12.1971 p.gr. lön 6 788,01

- till KAPL-lönerna för 1966 läggs
lönen för arbetsförhållande A
för tiden 9.9-31.12.1966:
 $112/30 \times 7\,530,78 = 28\,114,91$ mk

KAPL-lönerna + APL-lön för 1966:
 $11\,598,25 + 28\,114,91 = 39\,713,61$ (*)

- till KAPL-lönerna för 1970 läggs
lönen för arbetsförhållande A
för tiden 1.1-21.7.1970:
 $201/30 \times 7\,530,78 = 50\,456,23$ mk

samt lönen för arbetsförhållande B
för tiden 16.12-31.12.1970:
 $15/30 \times 6\,788,01 = 3\,394,01$ mk

sammanlagt 53 850,24 mk

KAPL-lönerna + APL-lön för 1970:
 $46\,493,51 + 53\,850,24 = 100\,343,75$ mk (*)

- APL-lönerna för 1967-1969 och 1971 beaktas
inte, eftersom arbetstagaren inte har haft KAPL-
löner under dessa år.

KAPL-medellönen:

339 401,40

----- = 5 656,69 mk/mån

21.4.1989

Tiden från arbetsoförmågans inträde till pensions-
åldern = 69 mån; lönen för den återstående tiden
är sålunda 390 311,61 mk

De till pension berättigande inkomsterna utgör
sammanlagt: 257 435,80 + 390 311,61 = 647 747,41 mk

KAPL-pensionen är 809,68 mk/mån.

Den intjänade pensionen i APL-arbetsförhållandena
beräknas såsom hittills.

Ikraftträdande Ändringen trädde i kraft 1.1.1989 och tillämpas på
sådana pensionsfall som inträffat 1.1.1989 eller
senare. Lön för APL-arbete kan beaktas fr.o.m.
1.7.1962, då KAPL trädde i kraft.

6

FASTSTÄLLANDE AV LFÖPL-ARBETSINKOMST FÖR ÅTERSTÄENDE TID

Vid beviljande av pension åt lantbruksföretagare har
medeltalet av de för företagaren fram till pensions-
fallet fastställda arbetsinkomsterna betraktats som
den pensionsgrundande arbetsinkomsten för den åter-
stående tiden. Medeltalet har erhållits genom divi-
sion av det sammanlagda beloppet av de för företaga-
ren fastställda, indexjusterade arbetsinkomsterna
med den däremotsvarande tiden.

I 8 § LFÖPL har nu intagits ett nytt 8 mom. med
stadganden om hur den arbetsinkomst som utgör
grunden för pensionen för den återstående tiden
skall fastställas.

Enligt det nya stadgandet skall arbetsinkomsten
för den återstående tiden beräknas särskilt och i
regel såsom medeltalet av arbetsinkomsterna för
de fyra år som närmast föregått arbetsoförmågans
inträde. Denna fyraårstid förlängs med så många år
som lantbruksföretagaren vid arbetsoförmågans
inträde är äldre än 52 år, dock högst till åtta år.

Ålder vid arbetsoförmågans inträde	Antal år som utgör grunden för arbetsinkomsten för den återstående tiden
--	--

- 52 eller yngre	4
- 53	5
- 54	6
- 55	7
- 56 eller äldre	8

21.4.1989

Räknesättet för den pension som intjänats under lantbruksföretagarverksamhet ändras inte. Den intjänade pensionen grundar sig således alltså på den vägda arbetsinkomsten som beräknas enligt 8 § 7 mom. LFÖPL.

När den pensionsgrundande tiden för den intjänade pensionen beräknas, tas endast hela månader i betraktande. Eventuella överblivna dagar läggs till den tid som berättigar till pension för återstående tid.

Ålderspensionen enligt LFÖPL bestäms på samma sätt som en sådan invalidpension som lantbruksföretagaren skulle ha beviljats, om han hade blivit arbetsoförmögen i slutet av det året då han fyllde 63 år. Det nya stadgandet innebär att LFÖPL-ålderspensionen för den återstående tiden beräknas på basis av medeltalet av sådana arbetsinkomster som fastställts för företagaren för det år då han uppnått 63 års ålder och de sju föregående åren. Detta stadgande tillämpas också vid bestämmande av förtida ålderspension.

Det nya stadgandet gäller alla andra pensioner som bestäms enligt LFÖPL utom generationsväxlingspensionen. Pensionens belopp ändras likväl inte, om en invalidpensionerad börjar uppbära generationsväxlingspension. På motsvarande sätt ändras pensionens belopp inte heller när en person som uppbär generationsväxlingspension går i ålderspension.

21.4.1989

Ikraftträdande Ändringen tillämpas på sådana pensionsfall som har inträffat 1.1.1989 eller senare.

7

TEKNISKT AVBRYTANDE AV FÖPL-VERKSAMHET

Till 7 § lagen om pension för företagare har fogats ett stadgande enligt vilket FÖPL-verksamheten under vissa förutsättningar indelas i särskilda perioder för fastställande av pensionen (s.k. tekniskt avbrytande).

7.1

Förutsättningarna för tekniskt avbrytande

Tekniskt avbrytande kommer i fråga i sådana fall, då företagarens arbetsinkomst har varit föremål för väsentlig justering till följd av att företagarens arbetsinsats har ändrat i värde.

Förutsättningarna för tekniskt avbrytande är:

- att arbetsinkomsten har höjts med minst en tredjedel. Ett tekniskt avbrytande görs också i sådana fall där maximibeloppet för arbetsinkomsten enligt FÖPL, 352 030,46 mk/år (ind 1387), har överskridits och det därför inte har varit möjligt att fastställa tredjedelsförhöjningen till fullt belopp

eller

- att arbetsinkomsten har sänkts med minst en fjärdedel.

En ytterligare förutsättning för ett tekniskt avbrytande är, att arbetsinkomsten justeras inom fyra år från det företagaren har ändrat sin arbetsinsats. Om det är uppenbart, att ändringen har inträffat redan tidigare, görs inget tekniskt avbrytande, utan endast en ändring av arbetsinkomsten. Det är inte möjligt att genom tekniskt avbrytande retroaktivt ändra arbetsinkomsten.

Pensionsanstalten utfärdar ett med besvärsanvisning försett beslut om ändringen av arbetsinkomsten. I beslutet skall ingå ett omnämnande om det tekniska avbrytandet av företagarens verksamhet. Av beslutet skall också framgå, att det tekniska avbrytandet återkallas, om företagarens verksamhet inte fortgår fyra månader efter det tekniska avbrytandet eller om pensionsfallet inträffar inom loppet av fyra år från det tekniska avbrytandet.

21.4.1989

7.2

Beräkning av pensionen

Enligt 4 § FöPL skall pensionen beräknas särskilt för den period av företagareverksamhet som föregått periodindelningen av FöPL-verksamheten och särskilt för perioden efter denna. FöPL-perioderna registreras var för sig och för varje FöPL-period bestäms pensionen utgående från det vägda medeltalet av de för perioden fastställda arbetsinkomsterna.

Pensionen för den återstående tiden beräknas utgående från den pensionsgrundande arbetsinkomsten för den FöPL-period dit den återstående tiden ansluter sig.

Exempel

Företagarverksamheten har börjat 1.2.1978, då arbetsinkomsten fastställdes till 67 000 mk/år (ind 1387). Arbetsinkomsten justerades från 1.2.1982 till 85 000 mk/år (ind 1387). Företagaren ansöker om att arbetsinkomsten skall justeras fr.o.m. 15.3.1989. Den justerade arbetsinkomsten är 120 000 mk/år.

Justeringen i arbetsinkomsten utgör 41,2 %, varför FöPL-verksamheten indelas i perioder.

I FöPL-period 1.2.78-14.3.1989

Pensionsgrundande arbetsinkomst

$$\begin{array}{r} 1\ 440 \times 67\ 000 + 2564 \times 85\ 000 \\ \hline 4\ 004 \end{array} = 78\ 526,47 \text{ mk/år}$$

Pensionsgrundande tid = 133 mån

$$\begin{array}{l} \text{Intjänad pension} = 133/800 \times 78\ 526,47 = \\ 13\ 055,03 \text{ mk/år} = 1\ 087,92 \text{ mk/mån.} \end{array}$$

II FöPL-period fr.o.m. 15.3.1989,
arbetsinkomst 120 000 mk/år.

7.3

Återkallande av tekniskt avbrytande

Det tekniska avbrytandet återkallas om företagareverksamheten inte har fortgått fyra månader efter det tekniska avbrytandet. Det tekniska avbrytandet återkallas också, om pensionsfallet inträffar innan fyra år har förflutit från det tekniska avbrytandet.

När ett tekniskt avbrytande har skett, görs en anteckning om detta i arbetsförhållanderegistret. Utgående från denna utreder den pensionsanstalt

21.4.1989

där pensionsansökan handläggs, huruvida ett tekniskt avbrytande av FöPL-verksamhet skall återkallas på den grunden, att pensionsfallet har inträffat innan fyra år har förflutit från det tekniska avbrytandet. Om detta är fallet, skall pensionsanstalten be den pensionsanstalt där försäkring för FöPL-verksamheten tecknats om utlåtande om fribrevets belopp.

En anteckning om att det tekniska avbrytandet har återkallats skall göras i beslutet om försäkringens upphörande eller i pensionsbeslutet.

När det tekniska avbrytandet återkallas, kvarstår likväl justeringen av arbetsinkomsten. Efter att det tekniska avbrytandet har återkallats förenas perioden av företagaverksamhet med den föregående.

I fråga om ålderspensionen inträffar pensionsfallet den dagen då företagaren fyller 65 år, och ett tekniskt avbrytande är således inte möjligt efter att företagaren har fyllt 61 år. Arbetsinkomsten kan likväl justeras på normalt sätt.

7.4

Ikraftträdande

Stadgandena om tekniskt avbrytande tillämpas i sådana fall där justeringen av arbetsinkomsten sker fr.o.m. 1.1.1989 eller senare. Ändringen i företagarens arbetsinsats har kunnat inträffa redan före lagens ikraftträdande, tidigast dock fyra år före lagens ikraftträdande.

8

ÄNDRINGARNAS INVERKAN PÅ SAMORDNINGSGRUNDEN

Den högsta grundpensionsgrundande lönen används såsom samordningsgrund enligt 8 § APL. Såsom samordningsgrund kan sålunda även följande komma i fråga:

- utjämningslönen enligt 7 § 3 mom. APL
- KAPL-medellönen enligt 7 § 1 mom. KAPL
- den vägda arbetsinkomsten för FöPL-perioden enligt 7 § 3 mom. FöPL samt
- arbetsinkomsten för LFöPL-pensionen för den återstående tiden enligt 8 § 8 mom. LFöPL.

Samordningsgrunden kan också fastställas utgående från de ihopslagna lönerna eller arbetsinkomsterna för två eller flera anställningar eller perioder av företagaverksamhet som fortgått minst sex månader samtidigt och utan avbrott.

Företagarverksamheten anses ha fortgått utan avbrott trots ett tekniskt avbrytande, när villkoret om samtidighet utreds. Om FöPL-verksamheten i sin helhet har fortgått minst sex månader samtidigt

21.4.1989

med annan förvärvsverksamhet, men ingen av FÖPL-perioderna har fortgått sex månader, är det den största arbetsinkomsten som betraktas såsom FÖPL-arbetsinkomst.

När det är fråga om samtidighet, kan också sådan arbetsinkomst för den återstående tiden som bestäms enligt 8 § 8 mom. LFÖPL användas såsom LFÖPL-arbetsinkomst förutsatt, att villkoret om företagarverksamhetens samtidighet har uppfyllts under den aktiva perioden.

9

TILL ARBETSLÖSHETSTILLÄGG BERÄTTIGANDE ARBETSLÖSHETSTID

Sådan enligt förtjänsten avvägd dagpenning som utbetalas enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som berättigar till arbetslöshetstillägg betalas både till helt och delvis arbetslösa arbetstagare.

En arbetstagare som har förkortad arbetsdag eller som har tagit emot deltidsarbete har hittills vid beräkningen av arbetslöshetstillägget fått sig till godo en hel arbetslöshetsdag också för varje sådan dag för vilken han delvis arbetat. Dessutom har han för samma tid intjänat pension på grund av anställningen enligt de normala stadgandena.

Därför har det sätt på vilket den till arbetslöshetstillägg berättigande arbetslöshetstiden bestäms ändrats genom intagande av ett nytt 4 mom. i 7 b § APL. Arbetslöshetstillägget beräknas utgående från den faktiska arbetslöshetstiden i sådana fall då arbetstagaren har tagit emot deltidsarbete eller har förkortad arbetsdag. I dessa fall omräknas de för arbetstagaren införda arbetslöshetsdagarna att motsvara hela dagpenningdagar.

Ikraftträdande

Ändringen trädde i kraft 1.1.1989 och gäller således fr.o.m. 1.1.1989 utbetalda dagpenningar.

När arbetslöshetskassorna anmäler sådana dagpenningar som utbetalts fr.o.m. 1.1.1989 till Pensions-skyddscentralens arbetsförhållanderegister, är de dagar för vilka dagpenning endast delvis utbetalts redan omräknade till hela dagpenningdagar, varför arbetslöshetstillägget trots ändringen även i fortsättningen kan beräknas direkt på basis av registeruppgifterna.

7 b § 4 mom. APL tillämpas genom hänvisningsstadganden också vid beräkningen av pension enligt KAPL och KoPL.

21.4.1989

FÖRTECKNING ÖVER DE LAGAR ENLIGT VILKA SÅDAN ERSÄTTNING UTGES SOM JÄMSTÄLLS MED I SFL AVSEDD DAGPENNING VID BESTÄMMANDE AV EFTERKARENS-TIDEN ENLIGT 6 § 3 MOM. APL, 7 § KAPL OCH 12 § SJPL:

- lagen om olycksfallsförsäkring Ar 45
- lagen om yrkessjukdomar Ar 46
- lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare 1026/1981 Ar 48
- statsrådets beslut angående verkställigheten av lagen om olycksfallsförsäkring i statens arbeten Ar 50
- förordning angående skadestånd för olycksfall vid undervisning Ar 53
- lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter Ar 54
- lagen om skadestånd för olycksfall i vissa frivilliga arbeten Ar 55
- lagen om olycksfallsersättning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänstealligande Ar 55 a
- lagen om skadestånd för olycksfall vid räddning av människoliv Ar 56
- lagen angående innehavares av statstjänst och -befattning rätt till skadestånd vid olycksfall C 41
- lagen om skada, ådragen i militärtjänst Ar 57 a
- lagen om Finlands deltagande i Förenta Nationernas fredsbevarande verksamhet 514/84
- lagen om brand- och räddningsväsendet 559/1975 H 60
- lagen om befolkningsskydd 29 § H 68
- lagen om arbetsvård för krigsvärnlösa 18 § 363/43
- lagen om invalidvård för emottagare av olycksfallsersättning 4 § S 76 a
- förordningen angående verkställigheten av lagen om invalidvård för emottagare av olycksfallsersättning 2 §, 3 § S 76 b
- lagen om invalidvård för dem som uppbära trafikförsäkringsersättning 4 § S 76 c
- förordningen angående verkställigheten av lagen om invalidvård för dem som uppbära trafikförsäkringsersättning 2 § S 76 d
- trafikförsäkringslagen 1, 4 §§ Ek 110
- skadeståndslagen Ci 35 a
- lagen om ersättning av brottsskador av statsmedel Ci 35 b
- lagen om arbetsavtal 29 § Ar 1
- lag angående ansvarighet för skada i följd av järnvägsdrift 1, 2, 3 §§ Ci 41
- sjölagen 10, 11, 13, 171 §§ Ha 38
- luftfartslagen 52-53 §§, 76 § (595/64) Ha 46
- luftfartslagen 6-13 §§ (139/23) Ha 46
- lagen om luftbefordringsavtal 18 §, 21 §, 22 § (45/77) Ha 49
- ellagen R 13
- vattenlagen 11:2 Ek 9
- byggningsbalken 22:8 Ek 13
- lagen angående vissa grannelagsförhållanden 21, 23 §§ Ek 14
- atomansvarighetslagen 6, 7, 8 §§ Ci 36

21.4.1989

HUR RÄTTEN TILL ÅTERSTÅENDE TID BESTÄMS INOM DEN OFFENTLIGA SEKTORN

I lagen om statens pensioner (StPL), lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (KTAPL) och pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KyPL) har ännu inga ändringar gjorts beträffande hur långt ett arbetsförhållande skall vara för att berättiga till återstående tid. Vid beräkning av den offentliga sektorns pensioner skall återstående tid alltså i regel anslutas till en anställning som fortgått minst fyra månader.

Efter den ändring av 6 § 3 mom. APL, som trädde i kraft 1.1.1989, kan rätten till återstående tid på grund av ett APL-arbetsförhållande upphöra till följd av sådan anställning som omfattas av någon av pensionslagarna inom den offentliga sektorn och som fortgått minst fyra månader. Rätt till återstående tid på grund av en anställning som omfattas av någon av pensionslagarna inom den offentliga sektorn upphör till följd av ett APL-arbetsförhållande eller en period av företagareverksamhet som fortgått minst sex månader.

Nedan följer exempel på till vilken anställning rätten till återstående tid ansluts om pensionsfallet har inträffat 1.1.1989 eller senare och arbetstagaren har varit anställd både inom den offentliga och den privata sektorn under den i 6 § 3 mom. APL avsedda efterkarenstiden.

1)

APL 6 mån	arbetsoförmåga inträder
----- -----	StPL 4 mån
----- -----	

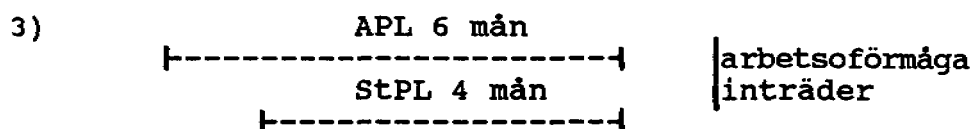
Rätten till återstående tid bestäms endast enligt StPL, eftersom arbetstagaren senare fått rätt till återstående tid på grund av StPL-arbetsförhållandet.

2)

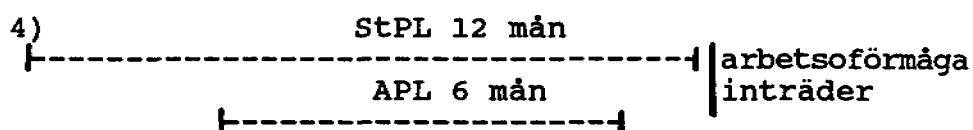
APL 6 mån	arbetsoförmåga inträder
----- -----	StPL 4 mån
----- -----	

Rätten till återstående tid bestäms endast enligt APL, eftersom arbetstagaren fått rätt till återstående tid på grund av APL-arbetsförhållandet först efter det att StPL-arbetsförhållandet upphört.

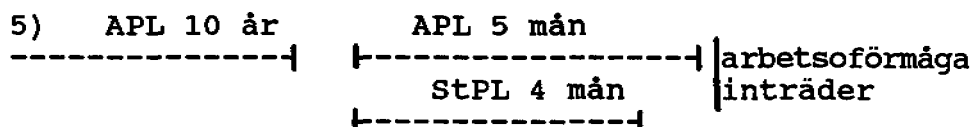
21.4.1989

Rätt till återstående tid uppkommer på grund av bägge anställningarna, eftersom villkoret om arbetsförhållandets längd uppfylls samtidigt både i StPL- och i APL-arbetsförhållandet.

Rätt till återstående tid uppkommer på grund av bägge anställningarna, eftersom vardera anställningen har gett rätt till återstående tid innan den andra anställningen har upphört.

Rätten till återstående tid bestäms enligt StPL, eftersom rätten till återstående tid på grund av det APL-arbetsförhållande som fortgått 10 år upphör till följd av det StPL-arbetsförhållande som fortgått 4 mån och eftersom det sista APL-arbetsförhållandet har fortgått kortare tid än 6 mån.